

بهای اشتراك

مذاكرات مجلس شورای ملی سالانه ۲۰۰ ریال
مذاكرات مجلس سنا ۲۰۰
آگهی ها ۶۰۰
مذاكرات مجلسین و آگهی ها ۹۰۰

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاكرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال یازدهم

۱ شنبه ۸ بهمن ماه ۱۳۳۴

شماره ۳۳۰۰

شماره مسلسل ۱۹۹

دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاكرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۹۹

صورت مشروح مذاكرات مجلس روز سه شنبه

سوم بهمن ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب:

- ۱ طرح صورت مجلس
۲ سؤال آقای ارباب راجع به صید ماهی بوسیله کشتی ژاپنی در خلیج فارس
و جواب آقای معاون وزارت دارائی
۳ تقدیم دو فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت دارائی
۴ سؤال آقای عبدالرحمن فرامرزی راجع به بازگشت افسران بازنشسته به خدمت و جواب آقایان وزیر کشور و وزیر جنگ
۵ تقدیم یک فقره سؤال بوسیله آقای دکترینا
۶ طرح گزارش مربوط به مریم حقوق قضات و تصویب آن
۷ طرح و تصویب یک فوریت گزارش کمیسیون امور خارجه راجع به لغو گذرنامه مسافرت عراق و سوریه
۸ اعلام تصویب صورت مجلس
۹ طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور خارجه راجع به لغو گذرنامه مسافرت عراق و سوریه و ارجاع بمجلس سنا
۱۰ تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس دو ساعت پیش از ظهر بریاست آقای اردلان

(نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- طرح صورت مجلس

نایب رئیس - اسامی غائبین جلسه

قبل قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه آقایان : محمودی

خزیمه علم - موسوی - شبیانی - صراف

زاده - خلعتیری - احمد صفائی - اورنگ - پیراسته - بهجانی - غضنفری - غائبین بی اجازه آقایان : اریه - مهندس شاهرخشاهی - شفیع قوامی - امیر تیمور کلانی - عماد تریبی - نقابت - اکبر - زنگنه - سرمد - مهندس جفرودی - دیرآمدگان و زود رفتگان با اجازه -

آقایان : برومند - عرب شیبانی - حشمتی

تجدد - صارمی - بزرگ نیا

نایب رئیس - نسبت به صورت

مجلس اعتراضی نیست؟ (رضائی - بنده عرضی

دادم) بفرمائید

رضائی - آقای مهندس جفرودی

جلسه قبل کسالت داشتند و بنده هم کتباً

اطلاع دادم

نایب رئیس - رسیدگی می شود

دیگر اعتراضی نیست؟ (اظهاری نشد)

سوالات مطرح است آقای مهدی ارباب

بفرمائید

قنات آبادی - بنده طبق ماده ۸۷

در جلسه قبل اخطار داشتم آقای رئیس

فرمودند که حق شما محفوظ است خواستم

بمرضتان برسانم که هر وقت اجازه بفرمائید

صحبت کنم

۲- سؤال آقای

ارباب راجع به صید ماهی

در خلیج فارس بوسیله کشتی

ژاپنی و جواب آقای معاون

وزارت دارائی

مهدی ارباب - متجاوز از یکسال

و کسری است سؤالی از دولت کردم

مفاداً براینکه یک کشتی ماهیگیری ژاپنی

در آن موقع آمد در آبهای خلیج و بسندر

عباس و کنگه و در حدود ۳ ماه تمام مشغول

صید بود بطوریکه ظرفیت سردخانه آن

کشتی مدرن که ۶۵۰ تن بود لایق قطع این

کشتی پر میشد و بطرف ژاپون فرستاده

میشد شفاهاً سؤال کردم از دولت موضوع

چيست گفتند برای آزمایش است چطور آزمایش

اینطور عمل میشود که سه ماه تمام دائماً

یک کشتی که ۶۵۰ تن ظرفیت سردخانه اش

است دائماً پر کنند و ببرند این چه عنوان

آزمایشی بود بنده نمیدانم گاهی هم گفته

میشد در دریا ماهی فراوان است البته در

زیر زمین هم فقط فراوان است هر کجا

مربوطی یک کشوری است مضافاً اینکه کار -

خانه کنسرو بسندرهاش برای نداشتن قایق

ماهیگیری غالباً بجال تعطیل است و آذوقه

عمل ندارد آنوقت با این کیفیت هزاران

تن انواع ماهیها و میگو که قیمت فراوانی

داشته است اینطور برده اند کسی ببیند

جواب نداد که حساب آن باکی بود و

تحت چه قاعده ای بود و باچه مقرراتی

چنین عملی میشود مردم جزائر و بنادر

جنوب در حد اکثر فقر و بدبختی بر سره ببرند

نباید مالی که متعلق بآنهاست باین شکل

برده شود و چیزی عاید اینها نشود اخیراً

هم شنیده ام یک شرکت ژاپنی يك لفافه ای

درست کرده آمده صورتاً يك شرکت

ایرانی درست کرده که آن شرکت اقدام

بصید کند در معنی خود ژاپونها هستند

در ظاهر قرار دادی با آن

شرکت ایرانی دارند این قراردادها باید

بباید در مجلس و بتصویب مجلس برسد

آقایان طبق اطلاعاتی که بنده دارم این

دریا يك مخزن هزار ساله است اهمیتش

کمتر از اهمیت نفت نیست بنابراین از دولت

تقاضا میکنم اولاً اگر شرکتی تشکیل

میشود با سرمایه و مشارکت اهالی همان

بنادر و جزائر که قرنها معروفیت کشیده اند

بوده باشد و مخصوصاً از تهران و جای دیگر

حق ندارند این صادرات را در مرحله

اول دست روی آن بیندازند و کومکهای

فنی خارجی را هم بایستی از يك خارجیهای

گرفت که سابقه تخلف در بازرگانی ایران

نداشته باشند و از کشورهای باشند با حسن

نیت با ما کومک کنند این عرض بنده بود

در اینجا سابقه میگذارم که خلاف این اگر

یک دولتی عمل بکنند و بدون اطلاع مجلس

یک قراردادی ببندد غیر قانونی است

نایب رئیس - آقای معاون وزارت

دارائی

معاون وزارت دارائی (انوارى).
 هماطور که جناب آقای ارباب فرمودند این سؤال مال خیلی سابق است و حالا موقع جواب آن رسیده است بطوریکه سازمان برنامه اطلاع میدهد در حدود یکساز و نیم پیش شرکت شيلات جنوب ژاپن توسط شرکت ژاپونيه مبنی بر تقاضای خود بود اجازه داده شود دو نفر از کارشناسان امور مالی شرکت مذکور باین عزیزان اعزام نموده و درباره مطالعه و بهره برداری از منابع دریائی خلیج فارس با مقامات مربوطه تماس گرفته و مذاکره نمایند تا در صورت مناسب بودن شرایط شرکت مختلطی بمنظور بهره برداری با سازمان برنامه تشکیل دهند ضمناً طبق مکاتبات بعدی خواستار شدند که برای تکمیل مطالعات اجازه داده شود يك فرزند کشتی مجهز و مدرن با کارشناسان مربوطه با بهای ایران عزیزیت نموده و موضوع را مورد بررسی قرار داده و نتیجه مطالعات خود را در اختیار سازمان برنامه بگذارند تا در صورت لزوم با رعایت منافع طرفین اقدام مقتضی بعمل آید.

پس از تحصیل موافقت هیئت دولت سازمان برنامه باید در نظر گرفتن شرایطی و بدون ایجاد هیچگونه تعهدی برای دولت با اعزام کشتی ماهیگیری ژاپونی موافقت خود را اعلام نمود

کشتی ژاپونی تانسو تامارو بطرفیت ۵۴۴ نود و فریب فایق موتوری در تاریخ ۲۹ آذر ماه ۳۲ وارد بند عباس گردید و پس از تشریفات گمرکی و صحتی و بازرسی مهندسی سازمان برنامه از کشتی مذکور تعیین نمایندگان نیروی دریائی و سازمان برنامه و کمرک عملاً تفحص و اکتشافی تحت نظر مأمورین نیروی دریائی و سازمان برنامه شروع گردید

عملیات روزانه کشتی ماهیگیری ژاپونی فقط از نظر آزمایش در روی انواع ماهیها در آبهای عمیق خلیج فارس بوده و کلیه هزینه های مربوطه بکشتی مزبور از طرف شرکت شيلات جنوب ژاپون پرداخت شده و این کشتی فقط در آبهای عمیق عملیات اکتشافی را انجام داده و بعلمت طرفین آن نتوانسته در کنار ساحل بتفحص و آزمایش بپردازد

کشتی مزبور پس از پایان مطالعات خود در تاریخ ۲۲ و ۳۴ بقصد ژاپن حرکت نموده و شرکت توسعه شيلات جنوب ژاپن گزارش تفحص و مطالعات خود را که بوسیله کشتی تانسو تامار انجام شده برای سازمان برنامه ارسال داشته که تحت مطالعه میباشد

نایب رئیس - آقای ارباب توضیحی مجدد دارید بفرمائید

ارباب - جناب آقای معاون وزارت دارائی البته چون خودشان دخالت در این کار

نداشته اند بطور معمول جوابی مرحمت نمیکند بنده بشخص ایشان عرضی ندارم اما عامل اصلی این کار بنده نمیدانم کی بود و کیست اولاً مقداری که فرمودند برده اند دیک آن مقدار است که حقیقه برده اند و این مقدار بوده است که اینچیز کرده است ثانیاً شرکت سیکو از کجا تشکیل شده این همان ژاپنی است نمایندگان آن ژاپونها هستند شرکت سیکو بایک یار از آن دیگر با یک لافاه ژاپنی است و این خودش است و اما عملیات اکتشافی برای یک عملیات اکتشافی که هزاران تن ماهی نمیریزند اطلاع صحیح دارم که کارشناسان کشتی که ماهی بگرفته آنها بایستی تعطیل کنند و مرخصی داشته باشند امری شخصی نظر کرده اند و دائماً صمیمانه کرده اند و به ژاپن فرستاده اند حالا چرا کرده اند بعد از این نوع قراردادها را نباید یکی از نمایندگان قرارداد بوده است اگر قرارداد می خواهد منعقد شود اگر بصورت یک شرکت ایرانی هم باشد نباید طوری باشد که حق مردم بنادر و جزایر تضییع بشود این دریا مربوط به کشور ایران است و علاوه تنها ماهی ندارد صدف دارد مروارید دارد اشیاء گرانبها تحت این دریائی که متعلق بایران است وجود دارد و یک کنترلی می خواهد که بتواند در وضعیت آن شرکت و عملیات شرکت نظارت بکند و تمنی میکنم جناب آقای معاون محترم وزارت دارائی بدولت سابقه بدهند که این کار بطور خصوصی و بدون اطلاع مجلس انجام نگیرد

۳. تقدیم دوفقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت دارائی

نایب رئیس - آقای معاون وزارت دارائی لایحه ای دارید تقدیم بفرمائید

معاون وزارت دارائی - با اجازه آقایان لایحه ای تقدیم میکنم یکی راجع به قسمت اول تبصره ماده واحده قانون کومک به بانکهای کشاورزی و زراعی و ساختمانی که بقیه سرمایه آنها از محل اعتبار سازمان برنامه داده میشود به دلایلی که در مقدمه لایحه توضیح شده و بعرض میرسد الغاء آن تصویب نامه تقاضا میشود لایحه دیگری هم هست که تقدیم میکنم راجع به الحاق دولت ایران به شرکت مالی بین المللی

نایب رئیس - لایحه تقدیمی بکسیبویون های مربوطه ارجاع میشود سؤال آقای دکتر مشرفاطمی مطرح است

عدهای از نمایندگان - تشریف ندارند

نایب رئیس - بسیار خوب سؤال آقای عبدالرحمن فرامرزى از وزارت جنگ مطرح است بفرمائید

۴. سؤال آقای عبدالرحمن فرامرزى راجع به بازگشت افسران بازنشسته بخدمت عبدالرحمن فرامرزى - و از

وزارت کشور، خدا رحمتش کند مستوفی الممالک میگفت يك روز کسی آمده بود دیدن من سلام کرد من جواب دادم از او احوال پرسیدم مدت نیم ساعت با او پرسیدم کردم جواب نماد خیال کردم که است من هم سکوت کردم بعد از نیم ساعت یا سه ربع که گذشت گفت از مرحمت سرکار حالا این سؤالی که من کردم و حالا بمن جواب میدهند بمنظور است خدا رحمتش کند آن شاعر را که گفت فشاب بنویلی و شاب بنو ابنا ایلی یورش و چه های ایلی هم هم پیر شدند حالا نوبت وصل ایلی بمن رسیده است من روز اول تشکیل حکومت یعنی در اول تشکیل حکومت زاهدی يك سؤالی کردم حالا آن دولت رفته دولت دیگر آمده چند وصله و پینه هم این دولت یعنی خورده حالا نوبت جواب سؤال من رسیده سؤالی که من کرده بودم این بود که قانونی گذشت راجع به برگرداندن افسران بازنشسته بخدمت میخواهم بدانم چرا این قانون گذشت؟ در اسلام آن کسانی که حضرت رسول در تنگنا بود در روزی که پیغمبر رو کرد بخدا و گفت شما یا اگر این جمعیت شکست بخورد تا روز قیامت ترا روی زمین نخواهند پرستید و بعد پیغمبر فتح کرد آن رجال بدر در تمام زمان در تمام مکان بر تمام مردم از رجال اسلام مقدم بودند برای اینکه جنگ حیات و ممان آنها بود يك قضیه ای پیش آمده برای این مملکت که میرفت مملکت را منقرض بکنند مملکت یعنی دیوار که منقرض

نیشود سلطنت مشروطه را منقرض کنند رژیم را منقرض کنند وضع مملکت را تغییر بدهد يك انقلاب کمونیستی بود زیر لباس ملی يك مردمی فدائکاری کردند يك مردمی از خود گذشتگی کردند مثل رجال ایام بدر حیات و ممان اینها بسته باین بود که یافتند کنند یا شکست بخورند اگر شکست خورده بودند و آن قضایا پیش نیامده بود یکی از شایسته های این مجلس نبودید (صحیح است) این حکومتی که امروز سر کار است وجود نداشته هیچیک از ماها نمیتوانستیم نفس بکشیم نه تنها نمیتوانستیم نفس بکشیم بلکه ما را مثل ابوجهل و ابولهب ملعون ازل و ابوبه میکردند این ابوجهل و ابولهب جزو رجال قریش بودند ولی چون تیرشان بسنگ خورد در تیرشان شکست خوردند نه تنها از زمین رفتند نه تنها حکومت در دستشان نماند بلکه هنوز هم مردم در نماز بیت پدا ایی لهب میخوانند و لعنتش میکنند در این جا هم اگر این دسته ای که مبارزه کرده بود شکست خورده بودند بچه هایشان نمیتوانستند در این مملکت از بدنامی بدشان زندگی بکنند (صحیح است) این افسران بازنشسته در روزهاییکه وضع اینطور بود در روزهای که ما نمیتوانستیم

توی مجلس حرف بزیم از خانه آمدیم بیرون فداکاری کردند کومک دادند مردم دیگر را تشویق کردند روی این سابقه نمایندگانیکه وضع آن زمان را دیدند کردند بخدمت این گذشت البته من وزارت جنگ مخصوصاً شخص سید هدایت که اقدام کرد برای برگرداندن این افسران به وزارت جنگ تشکر میکنم ولی متأسفانه وزارت کشور این کار را نکرد و افسران شهر بانی نه تنها بخدمت برنگشتند بلکه حقوق بازنشستگی آنها هم قطع شد برای اینکه کافندی به اینها دادند که شماره برگرد بخدمت حقوقتان هم باشد تا روزی که پیرا پیدا بشود پول هم که بیدانه شود و شنیدم که سه نفر از اینها خودشان را از گرسنگی کشته اند میخواهم بدانم که علت اینها را برگرداندند چیست البته يك حرفی در خارج میگفتند که آدم داورست توی اینهاست اگر فقط حرف مردم میگفتند آدم نادرست توی افسران هم که سرخند هستند هست مثل سایر ادارات آدم هم نادرست باشد آمده است و شما خدمت کرده است این مقدم بر نادرستی است که بعکس این عمل کرده است و میخواستم بدانم چرا وزارت کشور باینکه سرلشکر طوایر مقدم خودش جزء کسانی بود، جزو این صف بود که برای حفظ رژیم و تغییر آن وضع کومک میدادند چرا بجهت کار نشان کومک نکرده اند و چرا اینها را برگرداندند؟

نایب رئیس - آقای وزیر کشور **وزیر کشور** (علم) - آقای سید الرحمن فرامرزى نماینده محترم مجلس شورای ملی سؤالی از وزارت کشور در خصوص اعاده افسران بازنشسته فرمودند

بموجب قانون مصوب ۹-۴-۳۴ مجلسین مقرر گردید افسران و کارمندانیکه در دولت اسبق بازنشسته شده اند در صورت تقاضا به خدمت اعاده شوند که در نتیجه در حدود يك صد و پنجاه نفر از افسران و کارمندان بازنشسته شهربانی تقاضای اعاده بخدمت نمودند و چون محل بلا مستعدی برای اشتغال آنها موجود نبود لذا در اجرای قانون مزبور نامبرندگان بخدمت اعاده و در ردیف منتظرین خدمت قرار گرفتند تا در موقع پیدایش محل بکار مشغول شوند

بعد از اجرای قانون عده افسران و کارمندان شخصاً تقاضای بازنشستگی نمودند که نسبت بتقاضای آنها طبق مقررات قانونی اقدام بعمل آمد ضمناً عده زیادی از کارمندان و افسرانیکه جزو این دسته از بازنشستگان هم نبوده اند نیز با تمهید معهودات این آقایان طبق قانون مصوب ۱۶ مرداد ماه ۳۴ در ردیف بازنشستگان منظور گردیدند و البته خاطر نمایندگان محترم مستحضرات

که همه ساله در حدود ۲۰۰ نفر افسر و کارمند جوان اردانشکده شهربانی خارج میشوند که مثل معمول همه جای دنیا بایستی متدرجاً بجای اشخاصیکه مدت قانونی خدمت خود را طی کرده اند برقرار شوند و در غیر اینصورت همه ساله بایستی مبلغ گزافی به بودجه پرسنلی شهربانی بمنظور نگاهداری کارمندان من افزوده گردد

نایب رئیس - تیسار وزیر جنگ توضیحی دارید بفرمائید

وزیر جنگ (سرلشکر وثوق) - بمنظور که جناب آقای فرامرزى تذکر دادند این سؤال که مدت قبل داده شده است متوجهی مطرح میشود که دستگاه دولت مشغول بررسی است که وظایف محوله خودش را با حداقل کارمند انجام بدهد و برای تعادل بودجه سعی بکنند ضمن تأمین هزینه زندگی کارمندان خودش ترتیبی را اتخاذ بکنند که از کارمندان زائد صرف نظر بشود و همین طورهدهای را بتواند بازنشسته کند اگر چه در وزارت جنگ نظری نیست برای بازنشسته کردن هیچیک از افسران ولی در هر حال الان متوجه آن هم نیست که صحبت از اعاده بازنشسته ها بکنند ولی قطعاً بمنظور جناب آقای فرامرزى اجراء قانون است ولی بنده میتوانم بایشان معذرت میگویم که در وزارت جنگ این اقدام شده و طی گزارش کارگزینی ارتش ۲۵۹ نفر از افسران ارتش که در زمان حکومت دکتر مصدق بازنشسته شده بودند پس از تصویب قانون ۸۲ نفر آنان باستناد ماده ۲۷ و ۳۳ بنچاه هفت نفر دیگر هم از افسران بازنشسته که تقاضای اعاده خدمت نموده اند بخدمت دعوت شده اند

نایب رئیس - آقای عبدالرحمن فرامرزى

که بکمتر از جوابهایی که بنده می خواستم عرض کنم خود آقای وزیر جنگ فرمودند چون اگر پول نیست معنی ندارد اسبق بازنشسته شده اند در صورت تقاضا به خدمت اعاده شوند که در نتیجه در حدود يك صد و پنجاه نفر از افسران و کارمندان بازنشسته شهربانی تقاضای اعاده بخدمت نمودند و چون محل بلا مستعدی برای اشتغال آنها موجود نبود لذا در اجرای قانون مزبور نامبرندگان بخدمت اعاده و در ردیف منتظرین خدمت قرار گرفتند تا در موقع پیدایش محل بکار مشغول شوند

بعد از اجرای قانون عده افسران و کارمندان شخصاً تقاضای بازنشستگی نمودند که نسبت بتقاضای آنها طبق مقررات قانونی اقدام بعمل آمد ضمناً عده زیادی از کارمندان و افسرانیکه جزو این دسته از بازنشستگان هم نبوده اند نیز با تمهید معهودات این آقایان طبق قانون مصوب ۱۶ مرداد ماه ۳۴ در ردیف بازنشستگان منظور گردیدند و البته خاطر نمایندگان محترم مستحضرات

است که باید افسران بازنشسته بخدمت برگردند آن قانون رفته است بسنا و ستانم تصویب کرده است راجع بکارمندان راه آهن یعنی مأمورین انتظامی راه آهن که اسمش را بنده نامم چه چیزی است یا سپانان راه آهن مأمورین انتظامی راه آهن يك چیزی از مجلس سنا گذشته و يك کسی پیش نهادی داده که من قطع دارم چون آن کسی که این پیشنهاد داده است یکمدرشرفی است و آن آقای مهندس شریف امامی است که در شرافت و بی نظری او تردیدی نیست (صحیح است) عرض میکنم پیشنهادی نمیدانم کی بهش انشاء کرده است داده که شامل افسران شهربانی هم میشود اما این قانون از مجلس نگذشته تا مجلس تصویب کرده است و بکنند وزارت کشور و شهربانی حق ندارند حکم بازنشستگی اینها را صادر کنند برای اینکه قانونی از تصویب مجلس وسنا هر دو گذشته که اینها بخدمت برگردند بعد يك پیشنهادی در آنجا داده شده است که این پیشنهاد هنوز بتصویب مجلس شورای ملی نرسیده باستناد آن يك عده را بازنشسته کرده اند این صحیح نیست و برخلاف قانون است آنچه بنده عرض کردم این بود خیلی معذرت میگویم وقت آقایان را میگیرم برای اینکه دام درد میکند تا جاز فریاد میزنم زرد ما در تنگنا بودیم ما در فشار بودیم ما بودیم آن روزی که این اعیان و اشراف قائم شده بودند (صحیح است) بودیم آن روزی که میرفتند متوسل بوسائل می شدند که بد کمتر مصدق نزدیک بشوند ما بودیم روزی ۹ اسفند که من و میرا شرافتی در مجلس گفتیم که اگر میخواهیم شاه حرکت نکند نباید اینجاکه حرف بزیم با حرف وقت میگردد ما اینجا مشغول صحبت هستیم که خواهید دید اعلی حضرت تشریف برده اند و رفته اند و دست ما بجایش بند نیست یا شویم ، همگی بیرویم در خانه شاه بگوئیم ما نمایندگان ملت ایران هستیم هر چه بگوئیم حرف ملت است ، نه هر چه رجالهها بنظر و آنطرف می گویند ، ما نمایندگان ملت ایران و از طرف ملت ایران از اعلی حضرت همایونی استدعا میکنیم که گوش باین حرفها ندهند و حرکت نفرمایند بعد از اینکه ما این حرفها را زدیم ما فقط سه چهار نفر توانستیم بیرویم بدر بار و همه در رفتند رفتیم آنجا یک عده ای دسته راه انداختند و جلو گرفتند و نگذاشتند که عمر ایران خاتمه پیدا بکند و این افسران بودند که قسمت اعظمشان توی ایندسته بودند و فدائکاری کردند در ازای این خدمت و فدائکاری که معلوم نبود که اگر حقیقه تقاضای تغییر بکنند اینها چه میشدند چه احساسی میخواستند اینها را که پول نیست ، راجع بهمه و تقصیرات را که پول نیست ، چرا ما ما میشود گفت حالا که پول نیست چرا ما بخوریم و آنها نخورند خوب ما بیرویم

خانها همان این حرف شد ، این صحیح نیست این منطقی نیست شما این صرفه جوئی را که میکنید درباره آن کسانی بکنید که به مملکت خیانت کردند (صحیح است) درباره آن کسانی بکنید که در آن وضع کمک کرده اند نه در باره کسانی که جانشان را فدا کردند و مملکت را نجات دادند (احسن است)

نایب رئیس - آقای وزیر کشور **وزیر کشور** (علم) - فرمایشات نماینده محترم آقای فرامرزى بسیار از روی احساسات بود (عبدالرحمن فرامرزى - از روی منطق و عقل بود) و از روی منطق بود و از روی نظر گرفتار مصالح مملکت ، بنده من این سه عادل را تصدیق میکنم ، بنده خودم از اشخاصی بودم که وقتی آن مقالات پیر سیاست را میخواندم در روزنامه آرزوی بسیار بسیار روح تازمائی در بنده دمیده میشد بطوری که امید و آرزو در دام نقش می بست در آن روزهایی که این جور تشویقات هیچ نبود بنده خوشبختانه می بینم که آن احساسات در جنابعالی باقی مانده و هست و این که فرمودند بایستی از افسران بازنشسته وسایل اشخاصی که در دوره های تاریک خدمتگذاری کردند در این مملکت قدر دانی کردم و در تصدیق بنده هم هست و باید اینکار را کرد (صحیح است) (عبدالصاحب صفائی - جناب آقای علم خود شما در آرزوهای بیشتر زجر کشیدید ، پیش صدمه دیدید کمک کنید) بنده عرض میکنم که آن مقالات پیر سیاست برای بنده يك فوت قلبی بود ولی عرض میکنم که بازنشسته شدن يك تخفیفی در این مملکت شده است (عبدالصاحب صفائی - این راهم مصدق کرد) در صورتیکه بازنشسته شدن اصولاً يك افتخاری است بنده قریب سه چهار ماه قبل که يك عده در وزارت کشور بازنشسته شدند پس بازنشستگی رسیدند و آنها را مطابق قانون بازنشسته کردیم ، مجلس همایونی تشکیل دادیم ، در آنجا معنی مذاکره کردیم و نه آقایان گفتند که این بحث افتخار شما است که با عده ای با شرافت گذراندید و حالا بازنشسته میشود و میخواهید بیروید و از يك طریق دیگر خدمت به این مملکت بکنید ، در هر صورت بمنظور عرض بنده این است که بازنشسته شدن عیبی نیست (صحیح است) و حقوقشان اگر زیاد نشود کم نمیشود یعنی اگر بازنشسته شدند ۸۰۷۰ تومان به حقوقشان اضافه میشود (عمیدی نوری - قبل از سن قانونی که نباید بازنشسته شوند) و اما این که فرمودند قبل از سن قانونی چه طور بازنشسته شده اند ، بازنشسته شدن آنها قبل از سن قانونی نیست (عمیدی نوری - این شده و هست) ما مطابق يك قانونی که مجلس دودمه تصدیق فرمودند مطابق آن بازنشسته شان کردیم (عمیدی نوری - این

طور نیست) و بنا بر این این مسئله مورد ایراد آقایان نخواهد بود (عمیدی نوری - در همین مجلس آقای سردار فاخر ابلاغ کردند) بایستی بعضی تعالی عرض کنم که قانون سابق را لغو نفرموده اید (عمیدی نوری - چرا) خیر خیر الان قانون سابق در دست بنده است الان هم هست بنابر این عمل خلاف قانونی نشده و بازنشسته شدن آن افسران یعنی یک عده زیادی که اخیراً آنها را بازنشسته کردیم مستند بآن پیشنهاد آقای مهندس شریف امامی نیست مستند به همین قانونی است که الان در اختیار ما هست بنا بر این عمل خلاف قانونی نشده اما راجع باین مسئله که اینها در آن تاریخ خدمت کرده اند باید تشویق بشوند ، بنده هم با جنابعالی هم عقیده هستم (احسن است) متهمی ممکن است از طریق دیگر باشد زمین بهم میباید ، ممکن است تشریفات دیگر بشوند ممکن است امتیازات خاصی بانهاده شود هر طور پیشنهاد بفرمایند بنده موافقم ولی این مسئله را توجه داشته باشید که باین کادر جوانی که میباید روی کار بهتر حال بیاوریم عده مردمان شریفی که بالاتر هستند جایشان را بجوانها بدهند

عبدالرحمن فرامرزى - ولی آقای وزیر کشور جواب بنده را ندانند

تقدیم لایحه فخریه سئوال بوسیله آقای دکتر ییسا

نایب رئیس - آقای دکتر ییسا **دکتر ییسا** - سؤالی است از وزارت دادگستری تقدیم میکنم

۶- طرح گزارش مربوط به ترمیم حقوقی قضات و تصویب آن

نایب رئیس - لایحه هزینه های دادگستری و افزایش حقوق قضات که برای اظهار نظر بجناب سنا فرستاده شده بود در آنجا اصلاحاتی شده که حالا بنظر آقایان میرسد ، آقای بهبهانی فرمایشی دارید؟

بهبهانی - عریضه ایست از طرف کارگران بلور سازی تقدیم مقام ریاست میکنم چون ممکن است اگر اقدامی نشود کارگران بیکار شوند خواهش میکنم که بدولت تذکر داده شود توجه عاجلی در این مورد بکنند

نایب رئیس - بسیار خوب ، گزارش رسیده از مجلس سنا قرائت میشود (شرح وزیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی عطف بر اسامه شماره ۱۶۶۴۵ - ۱۳۳۴۹۲۹۲۹ راجع باین قانونی مربوط باصلاح هزینه های دادگستری اشاعه می دارد ، گزارش کسب بیون شماره ۴ مربوط آن در جلسه متعدد مطرح گردید در جلسه چهارشنبه بیست و هفتم ۱۳۳۴ با

اصلاحاتی بتصویب مجلس سنا رسید .
رئیس مجلس سنا سید حسن تقی زاده
لایحه قانونی مربوط باصلاح قانون
هزینه های دادگستری و ثبت و حق تبر
و پروانه
ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون
مأخذ هزینه های دادگستری و ثبت بشرح
زیر تعیین و وصول خواهد شد .
الف- هزینه های دادگستری موضوع
مواد ۶۸۲ و ۶۸۳ و ۶۸۴ و ۶۸۵ و ۶۸۶ و ۶۸۷ و ۶۸۸ و
۶۹۱ و ۶۹۲ آیین دادرسی مدنی و ماده
۳۷۵ قانون امور حسبی دوبرابر میشود .
ب- میزان حق الثبت موضوع مواد
۱۲۱ و ۱۲۲ و ۱۲۴ و ۱۲۶ و ۱۳۰ و
۱۳۲ و ۱۳۳ قانون ثبت اسناد مصوب اسفند
۱۳۱۰ ر ماده ۱۲۸ اصلاحی مصوب مهر
ماه ۱۳۱۷ دوبرابر میشود .
ج- برای دادخواست کیفری تقدیمی
بدادگاه ماعلاوه بر حقوق مقرر و همچنین
برای شکایت کیفری بدادسراها در ریال
اخذ خواهد شد .
تبصره- دادستان شهرستان و رئیس دادگاه
در صورتیکه عدم تمکن شاکی را تشخیص
دهند میتوانند شاکی را از پرداخت مبلغ
نامبرده ازبند (ج) معاف دارند .
ماده ۲- در آمد های وصولی موضوع
ماده ۱۰ قانون راجع بثبت شرکتها
مصوب دوم خرداد بجز مواردی که در
شق یک ماده ۴ قانون اداره تصفیه
امور ورشکستگی دوبرابر میشود فقط
نصف از کل وجوه دریافتی جزو درآمد
صندوق (ب) اداره تصفیه امور ورشکستگی
میشود .
ماده ۳- پروانه کارشناسی هم ساله
مبلغ چهار صد ریال و همچنین بهر یک از
گواهی نامه های هم سوء پیشینه
ده ریال و بهر یک از دادخواست های استخدای
بدوی و تجدید نظر که بدیوان کشور
تقدیم می شود یک صد ریال تبر الصاق و
ابطال میگردد
ماده ۴- کلیه عوایدی که بموجب این
قانون اضافه برمأخذ سابق بجهت وصول
درمی آید بمصرف پرداخت تفاوت حقوق
پایه های قضائی وزارت دادگستری در ماده
۵ توضیح شده خواهد رسید و مازاد آن طبق
آیین نامه ای که از طرف وزارت دادگستری
تدوین و بتصویب کمیسیون قوانین دادگستری
مجلسین میرسد بمصرف کمک بحقوق کار-
کنان اداری دادگستری و ثبت و پزشکی
قانونی و خدمتگزاران و مأمورین ابلاغ و
احضار و اجرا خواهد رسید و در صورتی که
این مبلغ برای تأمین دومنظور فوق کفایت
ندهد از مازاد هزینه مقدماتی ثبت و حراج
و موجودی آنها استفاده خواهد شد
تبصره- حقوق بازنشستگی کارمندان
قضائی عبارت خواهد بود از یک سیام

آخرین حقوق دریافتی ضربدر سنوات خدمت
که بهر حال از میزان آخرین حقوق دریافتی
تجاوز نخواهد کرد
ماده ۵- حقوق پایه یک قضائی کما
کان سه هزار ریال است حقوق پایه های
دیگر تا پایه چهارم عبارت خواهد بود از
حقوق پایه قبلی با اضافه یک سوم آن و حقوق
از حقوق پایه قبلی با اضافه یک چهارم آن و
حقوق پایه هشتم تا پایه نهم عبارت خواهد
بود از حقوق پایه قبلی با اضافه یک ششم آن و
حقوق پایه دهم تا یازدهم عبارت خواهد
بود از حقوق پایه قبلی با اضافه یک هشتم آن و
مبلغی که بتواند کمک سابقاً پرداخته میشد
بکارمندان قضائی داده نخواهد شد ولی از
مزایا و هزینه سفر و رفیق الماده ها استفاده
خواهند کرد
تبصره- حقوق رئیس کل دیوان عالی
کشور و دادستان کل و رئیس دادگاه عالی
بتنظامی معادل با حقوق وزراء خواهد بود
ماده ۶- پرداخت فوق العاده اشتغال
خارج از مرز کفوضات دادگستری بر طبق
آیین نامه ای خواهد بود که وزارت داد-
گستری و دارائی تهیه و پس از تصویب
کمیسیون های دوائی و دادگستری مجلسین
بموقع اجرا گذاشته خواهد شد .
ماده ۷- وزارت دادگستری و وزارت
دارائی مأمور اجرای این قانون میباشد
لایحه قانونی فوق که مشتمل بر
هفت ماده و سه تبصره است در جلسه چهار
شنبه بیست و هفتم دیماه یک هزار و سیصد و
سی و چهار بتصویب مجلس سنا رسید
رئیس مجلس سنا - سید حسن تقی زاده
عبدالصاحب صفائی - بنده يك
تذکر قانونی دارم و تذکر بنده این است که
این لایحه در مجلس سنا با آنچه در مجلس
شورای ملی تصویب شده اختلاف زیاد پیدا
کرده ما باید دوتا را پیش هم بگذاریم
تا توجه بشود پس اجازه بدهید که برود به
کمیسیون تا به هم
نایب رئیس - توجه بفرمائید اولاً
آقای شوشتری پیشنهاد مسکوت ماندن
گزارش را داده اند که مقدم است دوسه
پیشنهاد هم رسیده است که بکمیسیون
ارجاع شود . از آقای حائری زاده از
آقای دکتر شاهکار و آقای بهادری بنابر
این مجلس هر کدام را قبول کرد آن درست
است . آقای شوشتری بفرمائید
صدرزاده - بنده هم با پیشنهاد
مسکوت وهم با رفتن به کمیسیون مخالفم
شوشتری - بسم الله الرحمن الرحيم
اولاً يك قسمت از این تغییرات که شده ابتدا
بساکن و بدون اطلاع نمایندگان مجتمعه بوده
این تغییراتی که ستانورها هم مجتمعه داده
اند از نظر اصول قضائی و تناقض
با قانونی که از مجلس شورای ملی تصویب
آن گذشته نمیشود بآنها بدون اطلاع يك
مرتبه درست بیائیم رأی بدهیم بنظر من این
پسندیده نیست این را باید تفکیک کرد ،
چاپ بشود در ستون ملاحظیات گذارده
بشود غور بکنیم ، مطالعه بکنیم تا بتوانیم
نقیاباً با آنها اظهار نظر کنیم اما جناب آقای
وزیر دادگستری . . .
نایب رئیس - در اصل موضوع
صحت نفرمائید
شوشتری - راجع بعلم سکوت است ،
علم سکوت گذاردن را باید عرض کنیم
يك روز هم اینجا تشریف داشتید شما هیئت
محترم که نشسته اید ایشان معاون محترم وزارت
دارائی است ، ایشان هم وزیرند ، جناب عالی
هم وزیرید فکری بکنید برای توازن حقوق
که انعکاس سوه دارد پیدا میکند بکسی
دیگر ما این قانون را تصویب میکنیم آقای
پس حاج سید نصرالله تقوی هیچ فکر میکنید
دفاعی که در این شهر هست فلان دفتر دار
يك میلیون مال مردم را بر میدارد میروند
همین طور دولت اجازه میدهد از دواج میکنند ،
طلاق میکنند در صورتی که شرط طلاق
حضور عدلین است قصد انشاء است اولاد
زنا که نباید پس بیندازد این دفاتر چیست
پر روز رفته پیش آقای سرابندی یکمده
بیچاره را دیدم بیچاره بدبخت زن شوهر
مرد ، پسر مرده ، برادر کشته شده میگفتند
نمیدانم يك نفری ، دفتر داری يك میلیون ،
يك میلیون و شصدهزار تومان این اشخاص را
بر داشته برده ، ما این اشقات را تصویب
میکنیم ولی فکری برای این چیزها بفرمائید
اگر در موضوع حاج ربابه و شمس جلالی
مسامحه نشده بود این وضع پیش نیامده و این
جریان توی این مملکت پیدا نمیشد آقا چرا
باید مجازات نباشد ، بنده پیشنهاد سکوت
کردم برای این که در این اضافاتی که
میآید برای حق تبر و حق الثبت و تصویب
میکنید آیا برای باج سیل دادن به دفتر دار
دزد است یا برای ترمیم حقوق قضات عادل
تار کلاهوی مطمئناً ملامرولا برای این است یا
برای يك دسته پندیدن از خدا بیخبری که
فصل حضومت را نمیدانند و میآیند این
يكی دفتر میخواهد آن يكی دفتر میخواهد
بنده از این جهت این پیشنهاد را کردم و
بنده با این اشقات مخالفم تا این که جناب
آقای وزیر دادگستری تشریف نیاورند پشت
این تریبون تکلیف مردم و مملکت را راجع
به این دفترها و سردفترها و این وضعیت آشفته
که نظام قضائی مملکت و اسناد ثبتی را متزلزل
کرده معلوم کنند نباید اینطور باشد که
شخصه مست آمده در کوی من ، زد لگدی
چند فراروی من ، آقا وقتی قاضی دزد باشد
من حضور موافق باشم اگر بیائید جواب
بدهید پیشنهاد من را میگیرم والا چطور
رأی بدهیم ، چرا نمیگیرید دزد را او توی
این شهر است او را نگیرید
نایب رئیس - آقای وزیر دادگستری
وزیر دادگستری (اخوی) - گمان

میکند آقایان خودشان توجه فرمودند که
احساسات آقای نماینده محترم بقدری شدید
بود که خلط مجت فرمودند حقوق قضات
که مبنای اصلاح دادگستری است این با
يك سردفتری که مردم رفته اند پولهایشان را
دادند به او چه ارتباطی دارد ، مردم
خودشان پول را بیک سردفتری داده اند هیچ
فرق نمیکند بیک تاجری بدهند که ورشکست
بشود یا بر رئیس دفتری که جلب کرده مردم
را و مردم پولها را بدهند باو معامله نموده
پول همه را برده اند گذاشته اند (عبدالصاحب
صفائی - همه اش اینطور نیست پنجاه تا
اعلام جرم بدادسرا کرده اند) میخواهید آنها
جلو گیری بشود باید يك دستگاه قوی
دادگستری داشته باشید (پیرنیا - سند جعل
کرده اند) توجه بفرمائید این مقدمه اش است
اصلاح دادگستری باین است که قضای داشته
باشید که بتواند زندگی خودش را اداره
کند نرود دکان ناوائی که به شاطر بگوید
بکنان به او بدهد باید زندگیش تأمین بشود
تا حالا کسی تأمین شده بود
شوشتری - آنرا کسی مخالف
نیست . (زنک رئیس)
نایب رئیس - آقای شوشتری ساکت
باشید شما حرف خودتان را زدید .
میراشرفی - جناب آقای اخوی
تاجربا يك سردفتر فرق دارد
وزیر دادگستری - شما دستگاه
را ضعیف نگاه میدارید و از او توقع قدرت
دارید باید دستگاه را قوی کرد همین
شخص را مدتی است نوشته اند که بگیرند ،
بهین طلبکارها نوشته اند که اگر دیدند به
پاسبان مراجعه کنند هر جا دیدند او را بگیرند
دادسرا بوظیفه خودش عمل کرده مگر
نوشته مؤکد نوشته است دادستان که نمیتواند
خودش برود و بگیرد ، نشان بدهند جایش را
بگویند (عبدالصاحب صفائی - اینهمه متهمین
را میگیرند این راهم بگیرند) برای اصلاح
دادگستری و برای اصلاح مملکت لازم
است که زندگی قضات تأمین شود ، قدم
بقدم باید پیش رفت يك مرتبه که نمیشود
عدلهای داشته باشید مثل بهترین عدلهای
دنیا ، (صحیح است)
شوشتری - حالا من سفینه کردم
یا آقا ؟
نایب رئیس - آقای دکتر شاهکار
جناب عالی با مسکوت گذاردن مخالفند
بفرمائید .
دکتر شاهکار - آقایان ما منتظاراتی
داریم ولیکن وسایل کار را قبول نمیکنیم از
این که يك آدم دزد ، شاید کلاهبرداری
که سبب ننگ کلاس سردفتران است پیدا
شده و دولت باید با حد اکثر قدرت برای
جلو گیری از این مردودستگیری این مرد
اقدام کند و اینکه جناب آقای وزیر دادگستری
میفرمائید که طلبکارها برودند پیدایش کنند
اگر طلبکارها باید بروند پیدا کنند پس

پس میخواهید چه کنید با تمام فرمایشات
آقای شوشتری بنده موافقم که باید مخصوصاً
کلیه سردفتران که طرف اعتماد مردم هستند
سعی کنند که این ننگ برداشته شود
وحد اکثر مجازات هم بشود ، این يك
مطلب اما ترمیم حقوق قضات هم يك مطلب
دیگری است (شوشتری - بنده آقا مخالف
نیستم) جناب آقای عبدالصاحب صفائی
حضرت اجل عالی وابسته بدستگاه قضائی
هستید لباس وکالت هم يك لباس عاریقی
است برای آقا (عبدالصاحب صفائی -
انشاءالله نه خواهش میکنم این حرف را
زنید و مطلب دیگر بفرمائید (خنده)
نمایندگان) امیدوارم و کبیل باشید تا برسید
بسن هفتاد و چند سالگی ولی وابسته به
دستگاه قضائی هستید ، يك مطلبی فرمودید
که بنده باید اینجا روشن کنم تا جواب
جناب آقای شوشتری هم بشود و رفع اشکال
بشود آقای شوشتری فرمودند که مانند است
توجه نکرده نمیتوانیم بیک قانونی رأی
بدهیم بسیار حرف صحیحی است ، جناب
آقای عبدالصاحب صفائی هم فرمودند که این
باینای حقوق فاضل شافل نباید حقوق
بازنشستگی بگیرد ، این قسمت آخر تمام
مطلب همین است بتناسب افزایش حقوق
شافل حذف شد در مجلس سنا یعنی از این
قانونی که ملاحظه بفرمائید یکی تفاوت
اضافه شد که آقایان قبول فرمودید یکی هم
اشل حقوق بود که آقایان قبول دارند که
در آنجا گفته شده اشل رتبه ۱ همان سه هزار
ریال است رتبه ۲ و ۳ و ۴ و ۵ رتبه های دیگر را ذکر
کرده است يك مطلب دیگر در قسمت را
حذف کرده اند و گفته اند افزایش حقوق
بازنشسته حذف میشود و يك مطلب دیگر
هم هست (مشایخی - اثر در بودجه کشور
میدهند من مانعی نمی بینم و میگویم کاری
که مجلس سنا کرد این بود و این مطلب
نباید موجب بشود که این لایحه از بین
برود (مشایخی - ولی يك مطلب با بدمورد
توجه قرار بگیرد خدمت بازنشستگان مورد
نظر قرار داده شود) اما آخرین کاری که
مجلس سنا کرد اینجا يك تبصره ای را حذف
کرده که من اسمش را می گذارم تبصره
حرامزاده زیرا که این در متسن
قانون نیست آن تبصره این است مشاورین
شرکتهای دولتی هم از حقوقی یا فنی دیگر
حقوق ندارند در هیئت های مدیره شرکتهای
دولتی ولو اینکه يك سهم آن متعلق بدولت
باشد سمتی داشته باشند (شوشتری - یعنی
چه ؟) این را ما تصویب کردیم و سنا
برداشت فرمایش جناب عالی آقای شوشتری
و بسیار کز خوبی کرد ما نوشته بودیم مقرر
در اشل مورد تصویب کمیسیون مجلس سنا
نوشت که در ماده پنج توضیح داده میشود
اشل قضات کماکان رتبه ۱ سیصد تومان است
رتبه های ۲ و ۳ و ۴ عبارتست از رتبه قبل
با اضافه يك سوم و حقوق رتبه پنج و رتبه

شش و هفت اینطور است الی آخر (صدر
زاده - و از لحاظ قانونگذاری این روش
هم بهتر است) و از لحاظ قانونگذاری این روش
مجلس سنا بسیار بمورد است ، در ماده چهار
دقت بفرمائید چون کلیه قضیه این جاست
يك مطلبی را در قانون نوشته که این مطلب
خیال میکنم اصلاً جایش اینجا نبود نوشته
بودیم که حقوق بازنشستگی قضات بازنشسته
بتناسب افزایش حقوق قضات شاغل افزوده
میشود این تبصره فنی الباقه در مجلس
پیشنهاد شد تصویب شد ولیکن بنظر بنده
و نظر قضائی بنده و وکالت دادگستری بنده
این موردی نداشت (صحیح است) و صحیح
هم نبود مجلس سنا آمد حذف کرد آقایانی
که برای تعادل بودجه زحمت می کنند
و آقای وزیر دارائی و معاون وزارت دارائی
سعی میکنند که این دوسرخ را بهم وصل
کنند ما که آمدیم نوشتیم و چیزی اضافه
کردیم که مشابهش را بقضات بازنشسته
بدهند بنا بر این بسیار صحیحی که جناب
آقای وزیر فرمودند آقا قضای بازنشسته
بهینای حقوق فاضل شافل نباید حقوق
بازنشستگی بگیرد ، این قسمت آخر تمام
مطلب همین است بتناسب افزایش حقوق
شافل حذف شد در مجلس سنا یعنی از این
قانونی که ملاحظه بفرمائید یکی تفاوت
اضافه شد که آقایان قبول فرمودید یکی هم
اشل حقوق بود که آقایان قبول دارند که
در آنجا گفته شده اشل رتبه ۱ همان سه هزار
ریال است رتبه ۲ و ۳ و ۴ و ۵ رتبه های دیگر را ذکر
کرده است يك مطلب دیگر در قسمت را
حذف کرده اند و گفته اند افزایش حقوق
بازنشسته حذف میشود و يك مطلب دیگر
هم هست (مشایخی - اثر در بودجه کشور
میدهند من مانعی نمی بینم و میگویم کاری
که مجلس سنا کرد این بود و این مطلب
نباید موجب بشود که این لایحه از بین
برود (مشایخی - ولی يك مطلب با بدمورد
توجه قرار بگیرد خدمت بازنشستگان مورد
نظر قرار داده شود) اما آخرین کاری که
مجلس سنا کرد اینجا يك تبصره ای را حذف
کرده که من اسمش را می گذارم تبصره
حرامزاده زیرا که این در متسن
قانون نیست آن تبصره این است مشاورین
شرکتهای دولتی هم از حقوقی یا فنی دیگر
حقوق ندارند در هیئت های مدیره شرکتهای
دولتی ولو اینکه يك سهم آن متعلق بدولت
باشد سمتی داشته باشند (شوشتری - یعنی
چه ؟) این را ما تصویب کردیم و سنا
برداشت فرمایش جناب عالی آقای شوشتری
و بسیار کز خوبی کرد ما نوشته بودیم مقرر
در اشل مورد تصویب کمیسیون مجلس سنا
نوشت که در ماده پنج توضیح داده میشود
اشل قضات کماکان رتبه ۱ سیصد تومان است
رتبه های ۲ و ۳ و ۴ عبارتست از رتبه قبل
با اضافه يك سوم و حقوق رتبه پنج و رتبه

صحيح است اما بقمیده من جای این ماده
اینجا نبوده است (صحیح است) و گفتیم
اگر يك مشاور فنی یا قضائی یکجا حقوق
میگیرد و اصلاً نمی دانم این ناظر بکسی
بود حالا اگر آقایان از این مطلب راضی نیستند
همینطور که آقای صدرزاده فرمودند ممکن
است جدا گانه پیشنهاد کرد بنابراین بنده
از دوست عزیزم جناب آقای عبدالصاحب
صفائی و سرور بزرگم آقای شوشتری تقاضا
میکنم اجازه بفرمائید که تصویب بشود و
نرود بکمیسیون (شوشتری - بنده پیشنهاد
را پس گرفتیم) راجع باین مطلب اخیر هم
اگر نظری دارید پیشنهاد بدهید .
نایب رئیس - اگر آقایان موافق
هستید با توضیحاتی که آقای دکتر شاهکار
دادند لایحه بطوریکه در سنا تصویب شده
بدولت ابلاغ شود
حائری زاده - بنده مخالف بالا یحه
هستم اجازه بدهید توضیح بدهم
نایب رئیس - بفرمائید
عبدالصاحب صفائی - بنده منظورم
مخالفت بالا یحه نبود میخواستم روشن بشوم
و شدم .
حائری زاده - من سعی دارم
حتی الامکان يك اختلافات لفظی بین مجلسین
پیدا نشود مجلس شورای ملی يك چیزی را
گذرانده بعنوان لایحه مالی هم تلقی کرده
است که بعنوان مشورتی فرستاده دز سنا
يك اصلاحاتی هم بنظر آقایان رسیده که
اضافه شده با کسر شده یا توضیح شده آنهم
چاپ نشده که به بنیمن این عبارت چه جور
است معنی را چه جور تغییر میدهد قانون
باینکه کلمه جلو عقب شدن و اصطلاح عوض
شدن ممکن است اصولش تغییر پیدا کنند
و چون چاپ نشده است پیشنهاد کردم
که برود بکمیسیون دادگستری يك مطالعه ای
بشود کمیسیون نظر بدهد چاپ بشود تا همه
بدانیم و عالمها ما رأی بدهیم نه اینکه
چشم بسته رأی بدهیم این نظر بنده بود
دیگر بسته بنظر آقایان است
نایب رئیس - آقای صدرزاده
صدرزاده - اصولاً مجلس شورای
ملی با ترمیم حقوق قضات موافقت کرده
است لایحه اش هم تصویب شده و رفته است
در مجلس سنا آقایان نمایندگان سنا هم
باینجه بریزادی که در امور قضائی دارند نسبت
باین لایحه بررسی کرده اند و يك اصلاحاتی
کرده اند تنها چیزی که مورد نظر است
مسئله حقوق بازنشستگی است البته این يك
نکته ای است که ما باید در آن دقت بکنیم
و آن این است که اشخاصی که متلازمه سال
پیش و جوهی بعنوان بازنشستگی
بصندوق بازنشستگی پرداخته اند از نظر
اینکه قوه خرید پول در تغییر و تغییر است
البته وضعیت آنها را يك قدری تغییر داده
است یعنی يك تومانی که در ۱۵ سال
پیش داده است باینکه تومانی که حالا دریافت

میکند قوه خریدش تفاوت میکند ولی این
باید از روی يك مطالعه صحیحی تعیین بشود
یا بصورت طرح جدا گانه ای تقدیم بشود
ولی اگر بخواهیم بفرستیم بکمیسیون و
بخواهیم تجدید نظر در این بکنیم تغییر
پیدا میکند و سبب میشود که این قانون
تاخیر در اجرائش بشود ما منظورمان
اینست که در این آخر سال حقوق قضات
ترمیم بشود و در بودجه ای که برای سال
آتی مجلس تقدیم میشود حقوق قضات را
باین ترمیم منظور بدانند و در بودجه
مملکت قرار بگیرد از این جهت از جناب
آقای حائری زاده تقاضا میکنم که با این
اصلاحاتی که شده است و جناب آقای دکتر
شاهکار هم تشریح کردند و تمام اعضای
کمیسیون دادگستری هم که اکنون در مجلس
هستند با این اصلاحات موافق هستند
پیشنهادشان را مسترد دارند آقایان محترم
هم رأی بدهند که این لایحه تصویب
بشود .
نایب رئیس - آقای حائری زاده
رفته اند بنابراین باید به پیشنهادشان رأی
بگیریم آقایانیکه موافق هستند بکمیسیون
ارجاع شود قیام فرمائید (عده کمی برخاستند)
رشد بنابراین باصل لایحه رأی میگیریم
آقایان موافقین وره سفید آقایان مخالفین
ورقه کبود میدهند
(اسامی آقایان نمایندگان
بترتیب ذیل توسط آقای جلیلی
(منشی) اعلام در مجلس نطق اخذ
رأی بعمل آمد)
آقایان : کریمی ، فرامرزی ، دکتر-
عدل ، قات آبادی ، زنگنه ، صفاری ،
احمد فرامرزی ، تجدد ، سلطانی ، بیات-
ماکو ، صدرزاده ، مشایخی ، بهادری ،
مهندس اردبیلی ، داراب ، عاملی ، صادق-
بوشهری ، حمیدیه ، میراشرفی ، جلیلود
عبدالصاحب صفائی ، شوشتری ، حشمتی
مهندس جفرووی ، مظفر ، صدقی ، ایلخانی-
زاده ، پورسرتیب ، اسکندری ، دولت-
آبادی ، دکتر وکیل ، سنندجی ، سالار-
بهزادی ، ارباب ، بزرگ ابراهیمی ،
سهرابیان ، کیکاسی ، بوداغبان ، افشار-
صادقی ، صامی ، بزرگنیا ، فریسی ،
خرآزی ، پناهی ، شادمان ، قراگزلو
بودرور ، امیراحتمالی ، اخوان ، خاکباز ،
دکتر سید امامی ، دکتر شاهکار ، دکتر-
عمید ، توماج ، دکتر نیرومند ، کاشانیان
سلطان ادبختیار ، محمود ذوالفقاری ،
شیبانی ، سعیدی ، نراقی ، کدیور ، مهدوی
لاری ، کی نژاد ، تیمورتاش ، بهمانی ،
برومند ، سیداحمد صفائی ، عمیدی ، نوری ،
هدی ، نصیری ، شادلو ، دکتر پیرنیا ،
دکتر آهی ، عرب شیبانی ، مصطفی ذوالفقاری
مرآت اسفندیاری ، مرتضی حکمت ، استخر-
دهقان ، رضائیان ، دکتر پنا ، امیر-
ابراهیمی ، انصاری ، اکبر ، فرود ، گبو .

تفاهات اسلامی - جلیلی - پوشه‌ری - یارافشار نورالدین امامی (آراء مأخوذه شماره شده ۸۷ ورقه موافق و یک ورقه مخالف دوروزه سفیدی اسم شماره شد) **نایب رئیس** - با ۸۷ رأی موافق تصویب شد.

اسامی موافقین - آقایان: تیمورتاش - عبدالرحمن فرامرزی - میراشرفی - دولت آبادی - استخر - مرتضی حکمت - کبی - نژاد علی محمد هفان - تهرانی - جلیلی - یدالله ابراهیمی - دکترینا - دکتر عدل - بهادری - شوشتری - دکتر پیرنیا - عبدالصاحب صفائی - سلطانزاده - نورالدین - امامی - مشایخی - صدقی - پور سرتیب - فرود - برومند - کاشانیان - اسکندری - اعظم زنگنه - سلطان مراد - بختیار - شادلو - نراقی - فراگزلو - امیراحشامی - کیکاوسی جلیوند - بزرگنیا - مهدوی - شبلی - قریشی - سالار بهزادی - محمود ذوالفقاری - حمیدیه - حشمتی - دکتر وکیل - مهندس ظفر - عاملی - تجدد - سهرابیان - بزرگ ابراهیمی - مهندس جفودی - ایلخانی - زاده - یارافشار - افشار صادقی - ارباب - کریمی - مهندس اردبیلی - مصطفی ذوالفقاری - احمد فرامرزی - سنندجی - صادق پوشه‌ری - صفاری - فئات آبادی - دکتر امیرنیرومند - خاکباز - اکبر - انصاری - گبو - باقر - پوشه‌ری - صارمی - بوربور - سعیدی - دکتر سید امامی - مرآت اسفندیاری - دکتر آهی - واراب - کدیور - نصیری - عمیدی - نوری - هندی - توماج - دکتر عمید - صدر - زاده - بیات ساکو - پناهی - لاری - بوداغیان - دکتر شاهکار - خرازی.

(با قید این عبارت: موافق مشروط بر اینکه قضائیکه در سایر وزارتخانه‌ها کار میکنند و رتبه قضائی و کار قضائی دارند مشمول باشند)

مخالف - آقای رضا افشار و روه سفید علامت امتناع - دو برگ

نایب رئیس - آقای وزیر دادگستری **وزیر دادگستری** - این قانون همانطور که آقایان ملاحظه فرمودند خیلی باشکالات برخورد خیلی بیستی و بلندی طی کرد ولی با توجهی که آقایان فرمودند تصویب شد میخواستیم اظهار تشکر کنیم بگویم امیدوارم که این یک مقدمه خیلی مؤثری باشد برای اصلاحات این مملکت (انشاءالله)

۷ - طرح و تصویب یک فوریت گزارش کمیسیون امور خارجه راجع بلغو گذرنامه مسافرت بعراق

نایب رئیس - چیزی که در دستور بود تذکره بود بعراق و سوریه است آقایان تقاضا کرده‌اند که یک شوری نفتی

شود بنا بر این پیشنهاد آقایان قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

امضا کنندگان زیر تقاضا داریم که لایحه مربوط بتقلیل قیمت تذکره و تبدیل آن به جواز با قید فوریت در دستور قرار بگیرد به بهانه شوشتری - دکتر سید امامی - دکتر شاهکار - دکتر حمید - جلیلی - دکترینا - صادق سرمد - احمد صفائی - امامی - دکتر - افشار و چند امضای دیگر

نایب رئیس - در دستور هست برای فوریتش باید برای گرفت مخالفی هست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بقرورت این لایحه آقایان که موافق هستند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

۸ - اعلام تصویب صورت مجلس

نایب رئیس - چون عده کافی است تصویب صورت مجلس هم اعلام میشود

۹ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور خارجه راجع بلغو گذرنامه مسافرت بعراق و سوریه و ارجاع آن به مجلس سنا

نایب رئیس - بنا بر این حالا اصل لایحه مطرح است. قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون امور خارجه کمیسیون امور خارجه در جلسه مورخه ۲۸ آذر ماه ۳۴ با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۷۸۱۴ - ۲۶۱۴۶ - ۱۷۷۱۷۷۳۴ دولت راجع بلغو گذرنامه برای مسافرت بعراق و سوریه را برای شور اول مطرح و با اصلاحاتی تصویب نمود و اینک گزارش آنرا بشرح زیر به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون برای زائرین مشاهده متبر که عراق و سوریه بجای گذرنامه پروانه زیارت صادر میگردد و این پروانه در مرکز از طرف شهربانی کل کشور و سایر نقاط از طرف شهربانی محل با شخص داده میشود و ایندگی های شاهنشاهی در خارجه حق صدور آنرا ندارند.

تبصره ۱ - این پروانه که فقط بنظر زیارت صادر میشود جانشین گذرنامه برای مسافرت بکشور عراق و سوریه خواهد بود و مواد ۱۷۷۱۷۷۳۴ و ۲۶۱۴۶ و ۲۷۱۴۶ قانون گذرنامه مصوب ۲۰ دی ماه ۱۳۱۱ شمسی در مورد این پروانه ملغی است

تبصره ۲ - در مقابل صدور پروانه زیارت مبلغ یکصد و پنجاه ریال از تقاضا کنندگان اخذ خواهد شد که یکصد ریال آن بابت بهای پروانه و پنجاه ریال دیگر برای برگشت دادن این پروانه بی بضاعت از کشور عراق و سوریه که بابت عدم استطاعت مالی قادر به مراجعت ایران نباشند اختصاص داده خواهد شد مدت اعتبار این پروانه از تاریخ

پورسرتیب - عرض کنم این پیشنهادی که بنده دادم البته اسباب تعجب بایدهد ولی راجع بکشور عراق نیست منظور بنده از پیشنهادی که دادم قضیه سوریه است (حائری زاده - این حرفها چیست) آقای ممت که نیست دارند در سوریه حکم فرمائی میکنند هر روز علیه مامیتیک میدهند هر روز زنده باد و مرده باد میگویند خود من که یاز سال رفته بودم بسوریه اصولا سفارت ما را معاصر کرده بودند که دولتشان مجبور شد پلبس بگذارند دم سفارت ایران ما چه مناسباتی داریم بسوریه که سوریه هم باشد (میراشرفی - چند روز پیش هم تظاهراتی بر علیه ما شده) بنده تقاضا کردم که سوریه را تفکیک بکنند اگر بکنند پیشنهاد را پس میگیرم اگر نه در پیشنهاد خود باقی هستم مگر اینکه آقای وزیر کشور توضیح بدهند

نایب رئیس - آقای صفائی **احمد صفائی** - عرض کنم فرمایش جناب آقای پورسرتیب در جای خودش البته درست است ولی مربوط بزیارت حضرت زینب سلام الله علیها نیست (صحیح است) درسوریه که کارهای بدی میکنند و وزارت خارجه هم باید جلویش را بگیرد لکن جلوی احساسات ملت مسلمان را چطور میتوان گرفت اشخاصی هم که بسوریه میروند برای حزب بازی که نیروند برای همکاری با آنها که نیروند اشخاصی که بسوریه میروند غالباً همان اشخاصی هستند که اول میروند باعتبار مقدسه و عراق را زیارت میکنند و بعد میگویند حالا که تا عراق آمده‌ایم برای زیارت حضرت زینب هم برویم ولذا بنده مخالف با این که لایحه مسکوت بماند.

نایب رئیس - آقای پورسرتیب **پورسرتیب** - بنده با احترام جناب آقای صفائی پس گرفته‌ام.

نایب رئیس - پس اصل لایحه مطرح است. آقای کریمی مخالفید؟ (کریمی - بلی) بفرمایند.

کریمی - عرض کنم در قانون اساسی مذهب رسمی مملکت ما اسلام یعنی دین اسلام و مذهب حقه شیعه اثنی عشریه تصریح شده است و هفت نفر از حجج الهی در عراق مدعوی هستند که زیارت آنها همیشه مورد آرزوی ملت ایران است و اگر مجلس شورای ملی باین تسهیلاتی که دولت پیشنهاد کرده است موافقت بکند موجب رضایت عموم ملت ایران خواهد بود ولی آنچه موجب شده که بنده در موافقت بکنم دونکنه قابل توجه است که مجبور شد عرض بکنم که آقای وزیر کشور باین دو نکته حتماً باید توجه کامل بفرمایند بلکه حالا که در صدر ارضای خاطر مردم بر آمدند باین دو عیب بزرگ هم مرتفع بشود یکی راجع به عراق است. در خلال این لایحه‌ای که

آورده‌اند و در که بسوریه تصویب شده راجع بویزائی که از طرف کنسولگری عراق و سایر کشورهای که در این لایحه اسم برده شده است در باب مقدار پولی که باید برای ویزا داده شود در این جا مسکوت کرده‌اند و این را محول کرده‌اند باین نامه‌ای که بعداً تنظیم خواهند کرد (مشایخی - چی آقای؟) از اول عرض بنده را گوش بدهید چون روضه را دو مرتبه که نمیشود خواند این مطلب از این جهت قابل توجه است که عده زواری که از ایران بکشور عراق میروند در سال های متوسط بچهل هزار نفر میرسد (احمد فرامرزی - ۱۶۰ هزار نفر) گاهی هم تا ۶۰ هزار نفر (احمد فرامرزی - ۱۶۰ هزار نفر) بنده استفاده میکنم از اطلاعات دقیق جناب عالی که ۱۶۰ هزار نفر بعنوان زیارت میروند آنوقت کنسولگری عراق جناب آقای وزیر کشور از هر نفری حداقل ۷ تومان تا ۱۰ تومان پول میگیرد برای ویزا و در مقابل حداکثر دو هزار تا ۳ هزار یا هزار نفر از عراق بایران میآیند دلخوشی دولت علیه ایران اینست که در ایران هم ما از آنها ۷ تومان پول میگیریم ۱۶۰ هزار ۷ تومان در مقابل ۳ هزار ۷ تومان، خیلی ضرر میکنیم ما یک معامله متقابل می توانیم داشته باشیم که معمول به تمام ممالک است که دولت باید این را رعایت بکند ما از آنها نمیگیریم آنها هم از ما نمیگیرند این از نظر اقتصادی خیلی بفتح مملکت است بنده خواهش میکنم که این مطلب را یادداشت بفرمایند و وزارت خارجه تذکر بفرمایند که حتماً اقدام بکنند ۱۶۰ هزار هفت تومان اگر عراق میگیرد بعنوان این که شما هم از مردم تبعه عراق کمی - خواهند زیارت حضرت علی بن موسی الرضا بروند میگیرید درست نیست زیرا از ۳ هزار نفر میگیریم و این خیلی بضرر تمام میشود این یک نکته‌ای بود که بنده میخواستم عرض برسانم البته اگر آقایان با عرض بنده موافق هستند تصدیق بفرمایند (صحیح است) بلی) بفرمایند.

کریمی - عرض کنم در قانون اساسی مذهب رسمی مملکت ما اسلام یعنی دین اسلام و مذهب حقه شیعه اثنی عشریه تصریح شده است و هفت نفر از حجج الهی در عراق مدعوی هستند که زیارت آنها همیشه مورد آرزوی ملت ایران است و اگر مجلس شورای ملی باین تسهیلاتی که دولت پیشنهاد کرده است موافقت بکند موجب رضایت عموم ملت ایران خواهد بود ولی آنچه موجب شده که بنده در موافقت بکنم دونکنه قابل توجه است که مجبور شد عرض بکنم که آقای وزیر کشور باین دو نکته حتماً باید توجه کامل بفرمایند بلکه حالا که در صدر ارضای خاطر مردم بر آمدند باین دو عیب بزرگ هم مرتفع بشود یکی راجع به عراق است. در خلال این لایحه‌ای که

یادشاه سعودی بایران آمده و مردم ایران بشعبت از یادشاه خودشان احساسات دوستانه ابراز کردند و مقبولیت خیلی مناسب است و دولت میتواند از این حسن تمیز شاهنشاه کمال استفاده را بکنند و این تسهیلات را برای انجام مراسم حج قائل بشود.

نایب رئیس - آقای خرازی **خرازی** - بطوری که آقایان محترم توجه فرمودند جناب آقای ناهعی کریمی علاوه بر اینکه مخالفت فرمودند موافقت کامل داشته فقط نسبت بدو موضوع یکی حق ویزائی که دولت عراق از زوار ایرانی میگیرد و یکی هم توجه بموضوع زیارت حج که فریضه است تذکر داده عرض کنم بشنر بنده دولت فعلی نسبت توجهات اعلی حضرت همایون شاهنشاهی یکی از قدم های بزرگ را برداشته است و در حقیقت علاوه بر این تسهیلاتی که نسبت بزوار قائل شده آبوری ایران را نیز در خارجه ها محفوظ داشته آقایان رودر بایستی از هم داریم بکنند ای برایشان مقدور بود بوسیله گذرنامه ۳۰۰۰ ریال و هزار ریال میفرستند برای زیارت عده زیادی برایشان مقدور نبود و از راه قاچاق میفرستند زیارت و این ها آنجا در سرحدات ایران و عراق دستگیر میشدند آنها را تبعید میکردند هزار جور آبروریزی بود ما افتخار داریم تنها مملکتی هستیم که مذهبان در قانون اساسی شیعه اثنی عشری است

آقایان بنده غاوریانه را مثال میزنم اروپا را هم مثال میزنم ملاحظه بفرمایند در همین غاوریانه اگر کسی بخواند از عراق برود بسوریه همانقدر که شناسنامه اش را ارائه بدهد با اجازه میدهند یا بسوریه بخواهد برود بلبنان بهمین ترتیب و بالعکس در اروپا ممالکی که هم جوار هستند مثل بلژیک و فرانسه و آلمان و ایتالیا آنها اجازه بفرمایند سال گذشته آلمانها آمدند برای تمام اتباع مملکتشان یک شناسنامه پنج ساله صادر کردند و گفتند باین شناسنامه هر کس بهر جای دنیا میخواهد مسافرت بکند صبح و عصر بین بلژیک و فرانسه و آلمان این اشخاصی که در کارنه هاستون کار کار میکنند از اینطرف مرز با آنطرف میروند همینطور که آقای کریمی تذکر دادند و آقای صارمی هم کار محترم ما هم تأیید میفرمایند در یکی از تبصره هابنی در تبصره آخر که دولت مکلف شده بود برای ایجاد تسهیلات لازمه برای زیارت حرمین لایحه‌ای بیاورند در آنجا قید هم شده است که دولت مذاکره بکند با دولت عراق و سوریه که همانطور آنها هم تسهیلات فراهم بکنند. آقایان عراقی هم از نظر زیارت هم از نظر سیاحت و انجام مراسم حج حتماً باید تسهیلات قائل بشوند مخصوصاً باین حسن تدبیری که شخص اعلی حضرت بکار بردند و روابط حسنه با کشور حجاز برقرار کردند و اعلی حضرت

که اشخاصی که از عراق میآیند در آنجا مسکوت بکنند و وسایل پذیرائی شان هم فراهم شود و ما امیدواریم باین نقشه‌هایی که اداره املاک و وزارت کشور در تمام شهرستانها دارند، در همین همدان سالی چند هزار نفر عراقی میآیند زنده میمانند و همانطوریکه فرمودند و آقایان نظر دارند دولت عراق و سوریه هم توجه کند و معامله متقابل کند و اصلاً ویزا را ملغی کند بنده از شخص وزیر کشور تمنی دارم همینطور که در این لایحه قید است دستور بدهند بشمام شهرستانها و بخش ها که اشخاص بتوانند برای گرفتن پروانه بهمان بخش مراجعه کنند و دیگر سالی چندین هزار نفر بمرکز استان و شهرستان و طهران نیایند و ویلان بشوند و زنده گی سخت بکنند هر کس بتواند با دو قطعه عکس و شناسنامه اش برود ببخش خودش یا بخشداری فرماندار یا جاهائی که شهربانی دست رئیس شهربانی آنها گذرنامه بیاورند را برای زیارت بدهد و در تمام مدت سال همینطور که نوشته شده بدهند که مردم بروند زیارت کنند در ماههای مختلف ما نه اینکه در ماههای بخصوص عده زوار زیاد بشود هم از حیث زندگی وهم از حیث ارتزاق و جابو مکان در مضیقه نیفتند اخیراً هم طهران با یکی از بزرگترین حسینیه‌ها در کربلا دایر کرده که اسباب آبروی تمام مسلمان و بخصوص ایرانی هاست وهم برای زواری که میروند خوبست بنا بر این بنده تمنی دارم آقایان توجه بفرمایند که این لایحه که بنده معتقدم مورد علاقه عموم نمایندگان است، هر چه زودتر بگذرد.

نایب رئیس - کفایت مذاکرات پیشنهاد شده است که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد منتهیام مذاکرات در کلیات کافی باشد. نراقی

نایب رئیس - یک پیشنهاد کفایت مذاکرات هم آقای بزرگ ابراهیمی کرده‌اند که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد کفایت مذاکرات را منتهیام **نایب رئیس** - آقای نراقی مقدمند بفرمایند.

نراقی - اگر آقایان انشاءالله شرف شده باشند با متاب مقدسه ملاحظه بفرمایند که غالب اشخاصی که بآنجا میروند شاید نود در صد اشخاص بی بضاعتند و این یک هزار ریال در هزینه مسافرت آنها فوق العاده مؤثر است بنده با غالب آنها صحبت می کردم در حدود ۲۵۰۰ ریال و سه هزار ریال خرج دارد اگر توجه داشته باشم بدعست این لایحه بی میبرید هیچ یک از آقایان مخالفت نکرده‌اند یک تذکره آقایان دادند که مخصوصاً تذکره آقای کریمی بسیار لازم قابل توجه بود (کریمی -

متشکر) یکی شروع کردن مذاکره برای فریضه حج است و این را بصورت پیشنهاد میشود در مواد داد. بنا بر این موضوع نیست که در کلیات مذاکره شود اینست که بنده خیال میکنم با توجهی که آقایان دارند مذاکره در کلیات کافی است.

نایب رئیس - آقای صارمی مخالفید بفرمایند.

صارمی - با احساسات عمومی ملت ایران که ملتی شیعه است باید احترام گذاشت که من خودم یک فردی از افراد آن ملت هستم و از اینکه همه آرزو دارند که توفیق پیدا کنند زیارت اعیان مقدسه جای بحث و مذاکره نیست بدین مناسبت نسبت بلایحه با کفایت مذاکرات مخالفت کلی وجود ندارد ولی بنده ضروری دانستم که یک همسایه ما وهم کیش ما دولت عراق بود در این موقعی که مراتب مودت و صمیمیت بعد اعلی بین طرفین وجود دارد با توجه باینکه افراد ایرانی در سال صد ها میلیون تومان پول خودشان را میبرند در عراق و مصرف میکنند و یکی از منابع درآمد فوق العاده قابل توجه دولت عراق همین زوار ایرانی هستند نسبت باین موضوعات دولت عراق بایستی توجه کامل مبذول بدارد و بداند همین تسهیلاتی که دولت ایران برای اتباع خودش بنظر مسافرت بکشور عراق پیش بینی کرده است و مجلس شورای ملی با نظر موافق باورای میدهد ملت ایران از این نظر پشتیبانی میکند دولت عراق هم بنا بر معامله متقابل بنا بر مودت و صمیمیت موجود که بین دو ملت موجود است باید باین احساسات احترام بکند و همین معامله متقابل را انجام بدهد و برای افراد عراق که مایل و علاقمند بسافرت بایران هستند تسهیلات فوق العاده قائل بشود و قطعاً انجام این مقصود بمنفعت اقتصادی و حسن مراد دولت عراق هم خواهد بود زیرا تمداد مسافران ایرانی بمراق با مسافران عراقی در مقابل چند هزار نفر قابل مقایسه نیست و این احترام متقابل دولت عراق روی هر جهت باشد موظف با اجرای آن خواهد بود. بنا بر این تذکره بنده نسبت باین موضوع و در نسبت بقرورت لایحه مخالف نیستم و اگر هم مخالفتی کردم پس میگیرم (احسن)

نایب رئیس - رأی میگیریم به کفایت مذاکرات آقایان که موافقت قیام کنند (اغلب برخاستند) - تصویب شد یک پیشنهادی کرده‌اند آقای شوشتری که قرائت میشود

پیشنهاد میکنم عبارت سوریه از قانون حذف شود.

عده ای از نمایندگان - پس بگیرند. پس بگیرند.

نایب رئیس - آقای شوشتری
بفرمائید .

شوشتری - جناب آقای احمد صفائی فرمودند که زیارت حضرت زینب صلوات الله علیها ربطی با اعمال و شایع و مصایب افراد آشوب طلب کمونیست سوریه ندارد و این حرف صحیح است اما همانطور که در فریضه حج لله علی الناس حج البيت من استطاع الیه سبیلاً . استطاعت ، استطاعت مالی نیست آبرو ، ناموس ، شرافت ، جان باید محفوظ باشد تا فریضه حج را همانطور که مرحوم شیخ راجع براه جبل فرموده **لوانحصر الطريق بهذا السقط الحج** . سی و سه نفر مثل مرحوم حاجی میرزا حسین ، حاج میرزا خلیل شریانی ، مامقانی ، مرحوم خراسانی ، میرزا محمد تقی شیرازی ، شیخ زین العابدین مازندرانی سی و سه نفر نوشتند تمام شد نوشتند کما کتب استادنا المعظم لوانحصر الطريق بهذا السقط الحج آقا مستحب را عمل کردن حفظ اصول باید باشد ، مملکت عراق حقیقه مملکت شیعه است ما روایطمان با عراق روایطی نیست که با این حرف ها قطع بشود راجع به سوریه هم از نظر حضرت زینب صلوات الله علیها جای بحث نیست بحثی که میشود از این نقطه نظر است که در مملکت سوریه علیه کشور ایران و دولت ایران اعمال قبیح میشود ، نسبت به سفارت ایران توهین میشود نسبت با افراد ایرانی اسائه ادب میشود ، نسبت بشعبان خدا کثر توهین میشود و کلمه داس و چکش بلشویکی کلمه ای نیست که ما بتوانیم آنرا در یک کشور مسلمان قبول کنیم هر وقت وضعیت سوریه متعادل شد هر وقت سوریه حاضر شد از این حزب متفور منهوس نجس دست بکشد مثل سایر برادران مسلمان و ممالکی که رابطه متقابل

دارند با ما عمل کرد آتوقت ما هم میگوئیم مخلص شما هم هستیم با سوریه هم اینکار را میکنیم آقا مادام که حیثیت و شرافت ایرانیت در آنجا در خطر است چه چیز ایجاب کرده است ما لغت سوریه را در آنجا بگذاریم . از اینجها بنده حذف این کلمه را پیشنهاد کردم و استدعا دارم از نظر سیاست و دیانت آقایان پیشنهاد من توجه بکنند (دولت آبادی - افراد بد همه جا هستند)

نایب رئیس - آقای وزیر کشور
وزیر کشور - باید بعرض آقایان برسانم این لایحه بیشتر بمنظور تسهیل کار زوار ایرانی است (صحیح است) و از این جهت بنده خیال میکنم مورد استقبال مجلس هم قرار بگیرد (صحیح است) همانطور که همه آقایان میدانند سالی چندین هزار نفر برای زیارت میروند این عقیده مردم است و باید هم بروند بنده فکر میکنم چون این لایحه از نظر تسهیل کار مردم است و اشخاصی که زیارت میروند مخصوصاً زیارت مرقد مطهر حضرت زینب علیها السلام را خیلی توجه دارند از این لحاظ تقاضا میکنم مجلس اجازه بدهد که این کلمه هم درش باشد و چون مخبر کمیسیون خارجه ممکن است مطالبی داشته باشند که بخواهند بعرض آقایان نمایندگان برسانند ، بنده توضیح زیادی نمیدهم فقط از لحاظ عضویت دولت عرض میکنم که روابط ما با دولت سوریه خیلی عادی است (سید احمد صفائی - دولت سوریه که کمونیست نیست . یک حزبی آنجا هست) و از لحاظ تسهیل کار مردم خواستم استدعا کنم موافقت بفرمائید که این کلمه سوریه در لایحه باشد و حذف نشود .

نایب رئیس - آقای مخبر کمیسیون خارجه .

مراث اسفندیاری - در یکی از جلسات گذشته عده ای از آقایان نمایندگان محترم تذکراتی راجع بروابط کشور شاهنشاهی ایران با کشور سوریه بیان کردند و این جریان بالتبجه در کمیسیون خارجه مطرح شد و مطالب لازم را جناب آقای وزیر امور خارجه با اطلاع تمام اعضای کمیسیون رسانند حتی تذکری در مجلس داده شده بود بوزارت خارجه که احتمال میروود دولت سوریه قرار داد مجرمانه ای با بحرین منعقد کرده باشد طبق اطلاعی که آقای وزیر امور خارجه دادند اصولاً چنین قرار دادی فیما بین دولت سوریه و بحرین بسته نشده و روابط فیما بین دولت ایران و سوریه هم که مدتی قبل از آن لحاظ دولت پیش آمدهای جزئی در آنجا شده بود بکلی مرتفع شده و دولت سوریه بمنتهای حد سعی کرده است که آن سوء تفاهات گذشته را مرتفع کند و روی همین لحاظ آقای وزیر خارجه تقاضا کردند قرارداد مودت بین ایران و سوریه مجدداً بمجلس تقدیم شود که شاید در آینده نزدیک باید بنده خواستم برای استحضار مجلس و آقای شوشتری عرض کنم که هیچگونه سوء تفاهمی مابین دولت ایران و دولت سوریه نیست و بالاتر از آن بنده اطلاع دارم که روابط دیرینه دو ملت هم شاید بهتر و بیشتر از سایر دول همجواریها پیش آمده و اگر سوء تفاهمی چیزی بوده مطمئن باشید تا کنون مرتفع شده و بنده عرض میکنم که نباید این موضوع باعث این بشود که عده زیادی از زائرین ایرانی را که دولت یک چنین لایحه ای را برای رفاه و آسایش آنها تقدیم مجلس کرده است از رفتن با آنجامنع کرده .

نایب رئیس - با احساساتی که از

طرف آقایان نمایندگان محترم نسبت باین لایحه نشان داده شد گمان میکنم باید رأی گرفت آقایانیکه موافق هستند با این لایحه قیام کنند (عوم آقایان نمایندگان برخاستند) بانفاق آراء تصویب شد . به مجلس سنا فرستاده میشود

۱۰ - تعیین موقع و دستور

جلسه بعد ختم جلسه

نایب رئیس - عرض کنم که چهار فقره لایحه تیسار و وزیر جنگ تقاضا کردند که جزء دستور باشد یکی لایحه اصلاح مواد ۱۹ و ۲۹ دادرسی و کبفارتش . دوم راجع بمدت خدمت مشه و این دیپلمه . سوم تعیین و تثبیت ارزش گواهی نامه های رانندگی رانندگان ارتش ، چهارم مزایای افسران احتیاط (صحیح است) بنابراین این چهار لایحه در دستور گذاشته خواهد شد (ارباب - طرح سه فوریتی) بفرمائید بنشینید یک تقاضای دیگری هم از طرف آقایان نمایندگان رسیده است که طرح قانونی پیشنهادی راجع بشورای کشاورزی در دستور گذاشته شود (صحیح است) آنهم جزء دستور گذاشته میشود (ارباب - طرح سه فوریتی) تقاضای دیگری از آقایان نمایندگان هست که شور دوم لایحه تفکیک وزارت اقتصاد ملی بدو وزارتخانه بازرگانی و صنایع و معادن جزء دستور باشد و آقای تجدیدم پیشنهاد کرده اند که گزارش مربوط با افسران پلیس راه آهن در دستور گذاشته شود (صحیح است) و یک طرح سه فوریتی هم پیشنهاد شده راجع به تشدید مجازات رانندگان (صحیح است) بنابراین جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده روز پنجشنبه ساعت ۹ صبح دستور هم این لویحی که گفته شد

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - اردلان